

Factsheet

Intellectueel eigendomsrecht: internationale en Europese ontwikkelingen

Intellectuele eigendomsrechten zijn internationaal vastgelegd in een groot aantal verdragen, die samen met de relevante Europese Richtlijnen de bandbreedte bepalen van nationale wetgeving. Binnen en naast die bandbreedten vinden momenteel diverse ontwikkelingen in Europa plaats, met name op het gebied van het auteurscontractenrecht. Nederland loopt op een aantal belangrijke onderwerpen tamelijk uit de pas, vergeleken bij andere landen.

Auteurscontractenrecht

In 2004 verrichtte het Instituut voor Informatierecht (IViR) in opdracht van het Ministerie van Justitie een onderzoek uit naar de noodzaak van invoering van het auteurscontractenrecht in Nederland ("Auteurscontractenrecht, naar een wettelijke regeling?", 2004). De onderzoekers vergeleken de wetgeving in Duitsland, Frankrijk en België en kwamen aan de hand hiervan met aanbevelingen voor wetgeving.

Enkele van de belangrijkste aanbevelingen:

- Invoering van een **specificatieplicht** (geldend recht in Frankrijk en België): "Zowel de Franse als de Belgische wet schrijft voor dat een exclusieve rechtenverlening de reikwijdte en het doel, de duur en de geografische omvang van de rechtenverlening uitdrukkelijk vermeldt. (...) [Hierdoor] kan worden voorkomen dat een licentie of overdracht te ruim (of eventueel te krap) geformuleerd wordt, zonder dat partijen dit hebben beoogd. Tot de specificatieplicht zou, evenals in de Belgische wet, tevens moeten behoren de verplichting bij iedere exploitatiewijze een vergoeding te vermelden."
- Op deze wijze kan volgens het IViR "het oprukkende, voor auteurs en uitvoerend kunstenaars zeer schadelijke verschijnsel van de eenmalige afkoop ("**buy-out**") van rechten een halt [worden] toegeroepen." In het verlengde hiervan beveelt het IViR aan de Auteurswet (art. 45d) te verduidelijken.
- Invoering van een **bestsellerregel** (disproportionaliteitsregel): "De auteurswetten van de drie bestudeerde landen (Duitsland, Frankrijk en België) bevatten alle een "bestsellerregel". (...) In alle gevallen gaat het om situaties waarin een wanverhouding bestaat tussen de prestatie van de auteur cq uitvoerend kunstenaar en de tegenprestaties door de exploitant (...)" In beginsel gaat het erom makers het recht op een aanvullende vergoeding of herziening van zijn exploitatieovereenkomst te geven in het geval van onvoorzien succes van een werk.

Secretariaat
p/a Joh. Vermeerstraat 22
1071 DR Amsterdam
Postbus 75997
1070 AZ Amsterdam

telefoon: 020 676 67 71
fax: 020 662 49 01
info@platformmakers.nl
www.platformmakers.nl

- Ook beveelt het IViR aan in navolging van de genoemde landen een **wettelijk herroepingsrecht** in te voeren in geval van non-usus. “Voldoende is wettelijk vast te leggen dat het recht op herroeping ontstaat indien en zodra de exploitant binnen een “redelijke” termijn na de contractafsluiting cq de laatste exploitatie van het werk of de prestatie niet (langer) in voldoende mate exploiteert.”

Ontheffing van kartelverbod

Ook raadt het IViR aan de wettelijke mogelijkheid voor belangenorganisaties van makers te creëren om in de betreffende sectoren desgewenst minimum-prijsafspraken met opdrachtgevers af te spreken. De Nederlandse Mededingingswet staat daaraan zonder uitzondering voor collectieve onderhandelingen in de weg. “Het collectieve onderhandelingsproces is een belangrijk middel om het gebrek aan evenwicht in onderhandelingspositie tussen auteurs resp. uitvoerend kunstenaars en exploitanten te herstellen, en verdient (...) in beginsel voorkeur boven wettelijk ingrijpen.” Het IViR raadt daarom aan “om naar het voorbeeld van de Duitse wet voor het maken van collectieve afspraken over modelcontracten of minimumtarieven een generieke ontheffing te verlenen.”

Ook uit ander rechtsvergelijkend onderzoek (‘Prijsafspraken van auteurs en mededinging’, in België, Duitsland, Frankrijk, Ierland en het Verenigd Koninkrijk’, Marijke Reinsma, 2006) is gebleken dat in alle onderzochte systemen, behalve in Ierland, het mededingingsrecht niet wordt toegepast op de prijsafspraken die auteurs in collectieve onderhandelingen maken.

Thuiskopie

Nederland is momenteel het enige land in Europa dat serieus overweegt het thuiskopie-systeem, zoals dat in de meeste Europese landen bestaat, af te schaffen. In Engeland, het belangrijkste Europese land waar een dergelijk systeem niet bestaat wordt momenteel juist gedacht over een beperkte invoering van een dergelijk vergoedingensysteem.

Voor meer informatie: info@platformmakers.nl / www.platformmakers.nl